

Foto: ANP

De Klimaat- en Energieverkenning 2024

Technische Briefing KEV 2024, vaste commissie LVVN

PBL, TNO, CBS, RIVM, met bijdragen van RVO en WUR | 13 februari 2025

Opzet KEV 2024

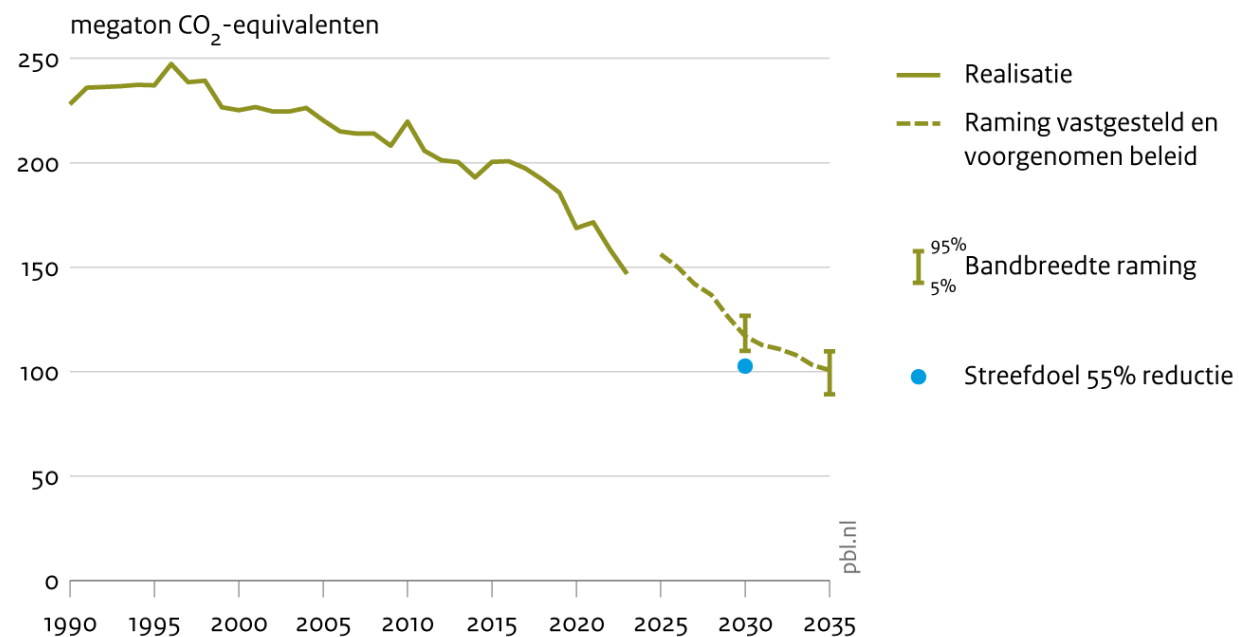
- ✓ Uitgebreide KEV, inclusief getallenbijlage en achtergrondrapporten
- ✓ Onderscheid vastgesteld, voorgenomen en geagendeerd beleid
- ✓ Nieuw: presentatie van onzekerheden in kanspercentages
- ✓ Nieuw kabinetsbeleid meegenomen voor zover doorrekenbaar
- ✓ KEV is basis voor publicatie 'Emissieramingen Luchtverontreinigende Stoffen' (publicatiedatum 6 maart 2025)

Klimaatdoel 2030 raakt uit zicht, extra beleid met snel effect is nodig

- ✓ 36% reductie in 2023 t.o.v. 1990
- ✓ Reductie 2030 t.o.v. 1990:
 - 44-52% met vastgesteld en voorgenomen beleid
 - 45-52% reductie inclusief geagendeerd beleid
- ✓ Minder reductie dan KEV 2023 door tegenslagen in de uitvoering en door geschrapte beleidsmaatregelen

Emissie broeikasgassen

Bron: Emissieregistratie (realisatie); KEV-raming 2024

Landbouw en landgebruik: drie sectoren

Procesemissies landbouw (veehouderij en akkerbouw)

Methaan en lachgas

2023: 18,2 megaton CO₂-eq (12%)

Energiegebruik landbouw (m.n. glastuinbouw)

CO₂ en methaan

2023: 6,8 megaton CO₂-eq (5%)

Landgebruik (landbouwbodems, veenweide en natuur/bossen)

CO₂ en methaan - vastlegging en emissie

2023: 3,8 megaton CO₂-eq (2,5%)

Sector Landbouw (Klimaatakkoord)

Indicatief restemissiedoel 2030: 17,9 megaton CO₂-eq

Valt onder Europese Effort Sharing Regulation (ESR)

Sector Landgebruik (Klimaatakkoord)

Indicatieve restemissie 2030: 1,8 megaton CO₂-eq

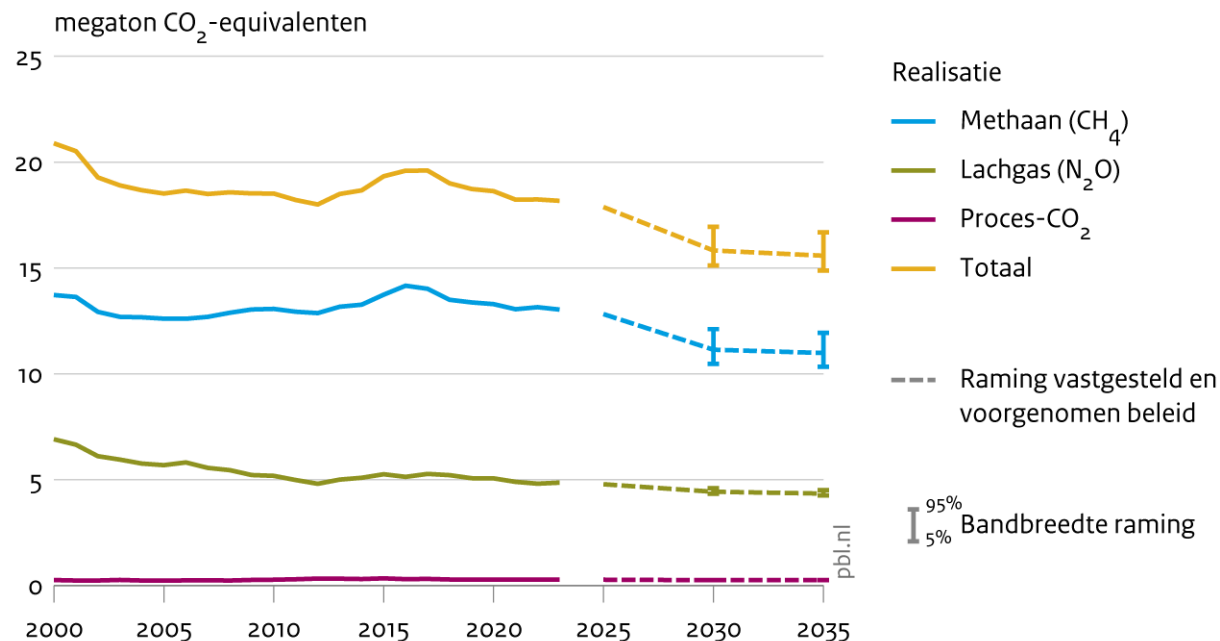
Apart EU-doel LULUCF verordening ⁴

Procesemissies landbouw dalen t/m 2030

Broeikasgasmissies veehouderij en akkerbouw

Bron: Emissieregistratie (realisatie); KEV-raming 2024

- ✓ Daling methaan vooral door minder dieren
 - Vervallen derogatie
 - Beëindigingsregelingen
 - Afroming productierechten bij overdracht
- ✓ Daling lachgas vooral door minder toediening mest
 - Vervallen derogatie, korting stikstofgebruiksnormen en bufferstroken
- ✓ Daling emissies vooral gevolg stikstof- en mestbeleid
- ✓ Nauwelijks extra beleid voor veehouderij en akkerbouw na 2030

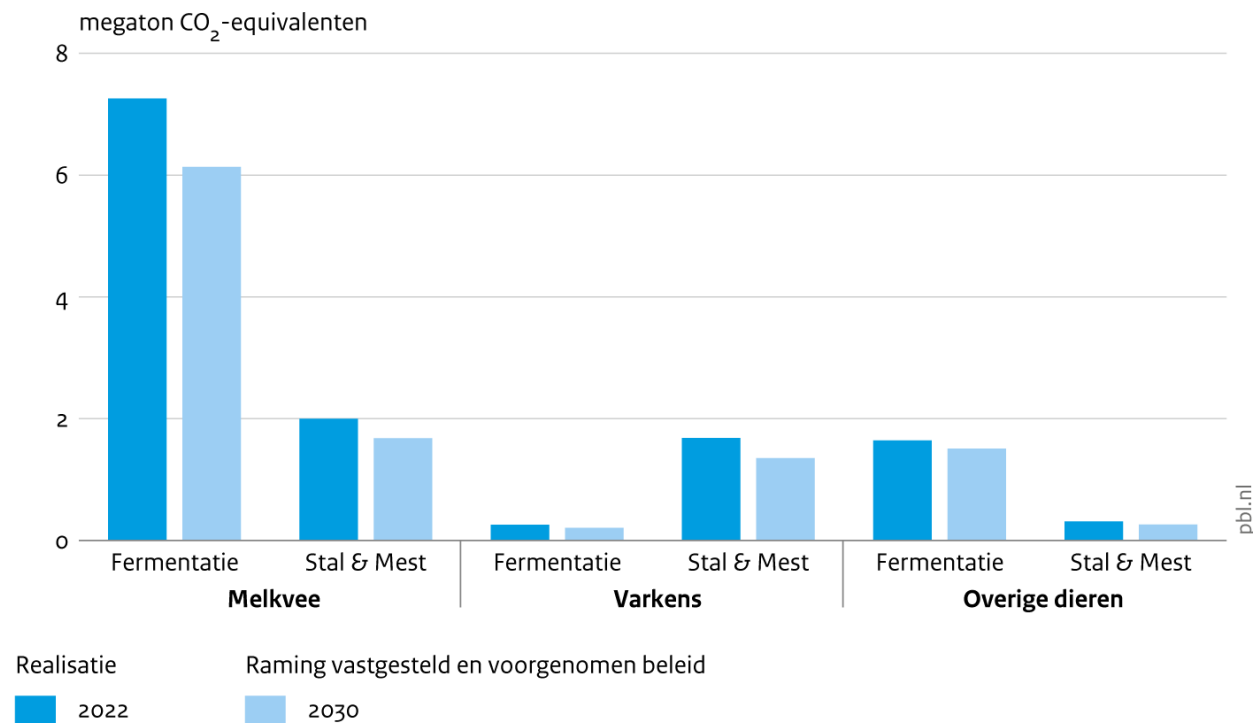

Verlies derogatie leidt tot druk op de mestmarkt

- › Afbouw derogatie en voorwaarden derogatiebeschikking leiden tot sterke daling mestplaatsingsruimte
 - Daling norm op derogatiebedrijven van 250 (230) naar 170 kg stikstof uit dierlijke mest/ha
 - Introductie bufferstroken en daling landbouwareaal
- › Wordt ten dele opgevangen door beëindigingsregelingen en afoming
- › Veronderstelde reactie in KEV:
 - Meer mestafzet: toename mestverwerking en –export. Maar: beperkte capaciteit en hoge kosten
 - Op melkveebedrijven: Minder jongvee en aanpassing rantsoen
 - Melkveebedrijven houden (tijdelijk?) minder dieren
- › Aantal melkvee daalt in ramingen met 18 procent ten opzichte van 2023, druk mestmarkt grootste factor.
- › Koeien worden wel productiever; melkproductie daalt met slechts 12 procent

Methaanemissie daalt vooral door minder melkvee, geagendeerd beleid leidt tot kleinere daling

Methaanemissies per bron en veehouderijsector

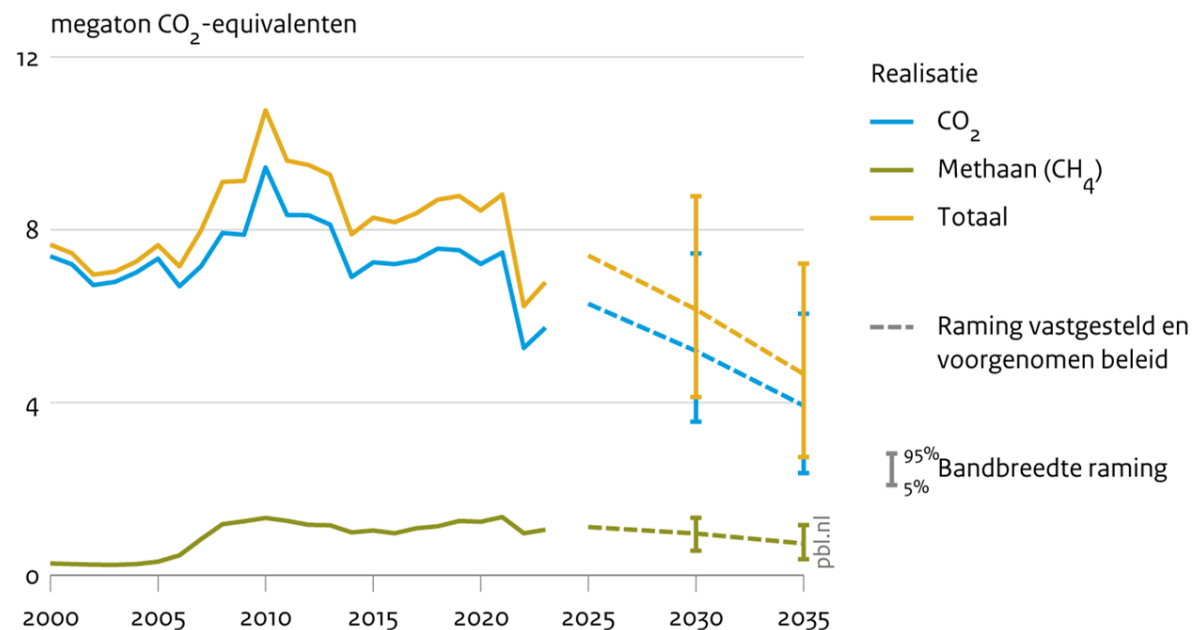
Bron: Emissieregistratie (realisatie); KEV-raming 2024

- ✓ Daling van de methaanemissie door:
 - ✓ Fermentatie: Krimp melkvee
 - ✓ Stalemissies: Krimp melkvee en varkens, meer mestvergisting
- ✓ Geagendeerd beleid, m.n. nieuwe derogatie, leidt tot hogere emissies

Emissies uit energiegebruik landbouw (met name glastuinbouw) nemen af

Emissie broeikassen door energiegebruik landbouw

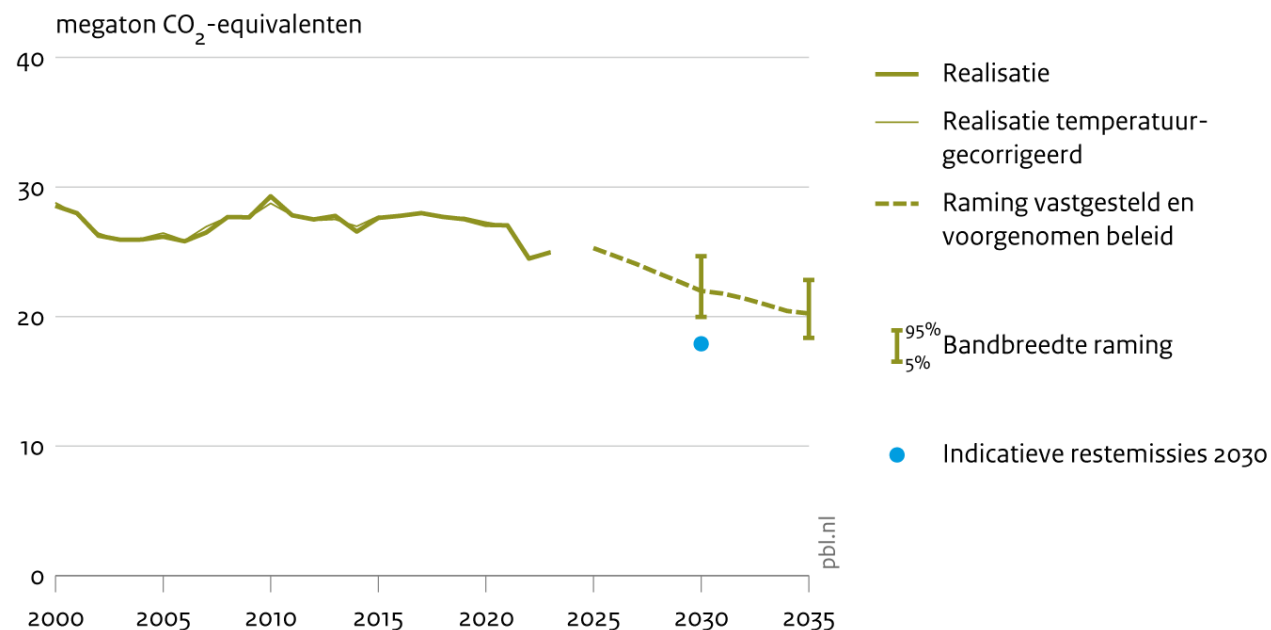
Bron: Emissieregistratie (realisatie); KEV-raming 2024

- ✓ Verwachte afname na 2025 door:
 - fiscale maatregelen en heffingen: gasstook minder aantrekkelijk
 - Subsidies voor besparing en omschakeling naar duurzame warmte
- ✓ Kans op halen indicatief restemissiedoel glastuinbouw (4,3 megaton): circa 10 procent (VV en VV+G)
- ✓ Belangrijkste onzekerheden: (verwacht) areaal glastuinbouw en inzet warmte-krachtkoppeling (WKK)

Landbouw: emissies dalen, 2030 doel buiten bereik

Emissie broeikasgassen door landbouw

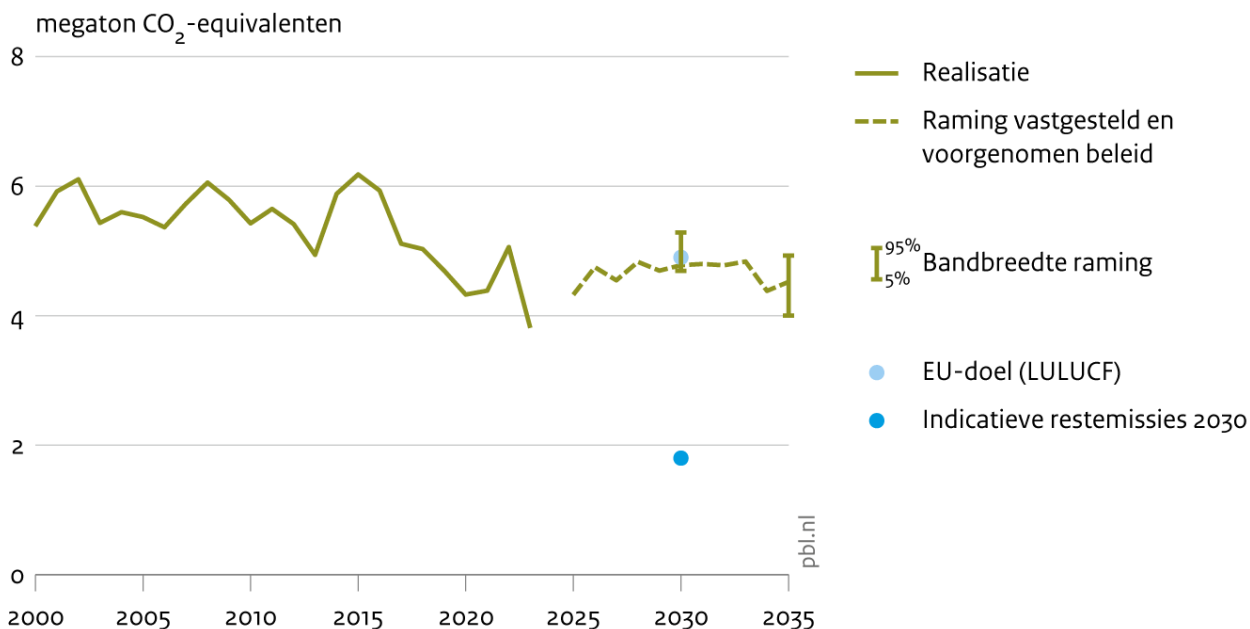
Bron: Emissieregistratie (realisatie); KEV-raming 2024

- ✓ Nauwelijks daling afgelopen 20 jaar
- ✓ Daling 2025-2030 door verwachte reducties in procesemissies
- ✓ Daling na 2030 door verwachte reducties in energieverbruik
- ✓ Kans op halen indicatief restemissiedoel 2030: <5% (VV en VV+G)
- ✓ Kans op halen methaandoel: <5% (V en VV+G)

Emissies landgebruik min of meer constant tot 2030

Emissie en verwijdering uit atmosfeer van broeikasgassen door landgebruik

Bron: Emissieregistratie (realisatie); KEV-raming 2024

- ✓ Laatste decennium trendmatige daling
- ✓ Emissies 2023-2030 constant:
 - Meer koolstofvastlegging door bossen (veroudering), maar trage aanleg bos
 - Meer emissies grasland en bouwland door verlies derogatie (o.a. meer omzetting van grasland naar bouwland verwacht)
 - Minder emissies veenweide
- ✓ Kans op halen indicatieve restemissie 2030: <5% (VV en VV+G)
- ✓ Kans op halen doel EU-LULUCF verordening 2030: 60% bij VV, 85% bij VV+G

Einde presentatie

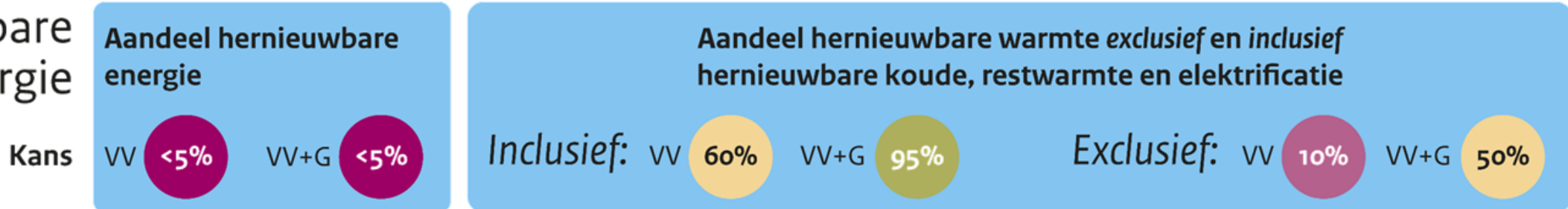

Perspectief op halen van klimaat- en energiedoelen

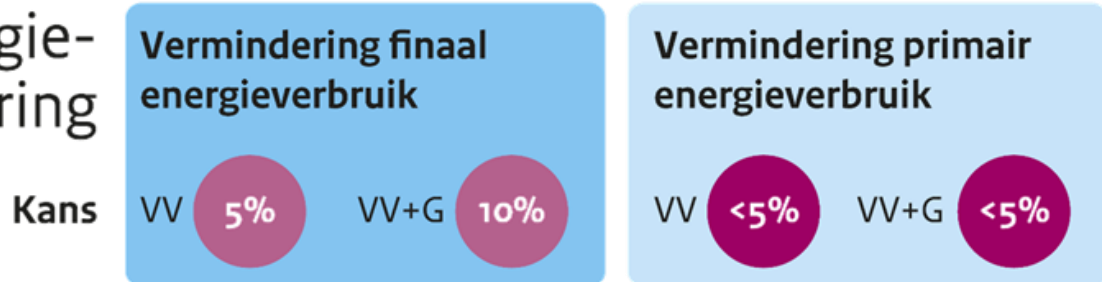
Emissies broeikasgassen

Hernieuwbare energie

Energiebesparing

Streefdoel VV = Raming vastgesteld en voorgenomen beleid
 Bindend doel VV+G = Raming vastgesteld en voorgenomen beleid en deel geagendeerd beleid

